

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2013. július 7.
(vasárnap)**

Horváth Géza

AZ EGYHÁZ KÜLDETÉSE

Lekció: ApCsel 27,14-26

Alapige: ApCsel 27,22-25

„Én azonban most is azt tanácsolom nektek, hogy bizakodjatok, mert egy lélek sem vész el közületek, csak a hajó. Mert ma éjjel elém állt annak az Istennek az angyala, akié vagyok – és akinek szolgálok. Ez azt mondta: Ne félj, Pál, neked a császár elé kell állnod, és Isten neked ajándékozta mindazokat, akik veled vannak a hajón. Ezért bizakodjatok, férfiak! Én hiszek az Istennek, hogy úgy lesz, ahogyan nekem megmondta. Egy szigetre kell kivetődnünk.”

Imádkozzunk!

Urunk, köszönjük, hogy nemcsak azért imádkozhatunk, és azt kérhetjük tőled, hogy kegyesen fordulj hozzánk, és abban a bizonyosságban is lehetünk, hogy te ezt már megtetted. Hozzánk fordultál akkor, amikor Fiadban, Jézus Krisztusban megígérted a megváltást.

Köszönjük, hogy hozzánk fordultál akkor, amikor elküldted Őt erre a világra, hogy éljünk általa. Köszönjük, hogy hozzánk fordulsz most is, amikor hirdetteted a te igédet. Amikor kinyílik a Biblia előttünk, amikor felfedezhetjük benne a te akaratodat, láthatjuk benne a te utadat, Urunk. Köszönjük, hogy ahhoz mérhetjük a mi utunkat, a mi akaratunkat és a mi gondolatainkat.

Megvalljuk, Urunk, hogy a bűn miatt a gondolataink nem azonosak a tieddel, a mi utunk nem a te utad. Köszönjük, hogy azt kérhetjük: utadra taníts meg bennünket, vezess el bennünket a te ösvényedre, Urunk, hogy azon járjunk, és azon majd célba érjünk.

Hálásan köszönjük, Urunk, hogy ezt a reggelt is elkészítetted számunkra. Köszönjük, hogy a te hajlékodbba jöhettünk, várhatjuk és kérhetjük a legnagyobb csodát, ami ezen a világon történhet, hogy szólalj meg, Urunk, te szólj hozzánk. Kérünk, hogy szívünk csendben legyen, hogy a körülöttünk levő dolgok is csendben legyenek, hogy aki hirdeti és hallja az igét, adja neked a szívét.

AZ EGYHÁZ KÜLDETÉSE

Köszönjük az elmúlt hét áldásait. Köszönjük, hogy velünk jöttél, és áldunk, hogy megsegítettél bennünket. Köszönjük, hogy hordoztad betegeinket, vigasztaltad gyászolóinkat. Köszönjük, hogy kezedbe tehetjük azokat, akik pihennek már a gyülekezetből. Köszönjük, hogy a diákokat, tanulókat, egyetemistákat és dolgozókat is, akik szabadságukat töltik, kérhetjük, hogy áldd meg őket, és ahol most ígét hallgatnak, ott is áraszd ki kegyelmedet.

Tedd ezt itt is, Urunk, és engedd, hogy igédnek szabad folyása legyen, és ne legyen semmi gát, kegyelmed mit ne törne át.

Hallgass meg, kérünk, Jézusért, a mi Urunkért.

Ámen.

Igehirdetés

Bibliaolvasó kalauzunk szerint az elmúlt időben a Cselekedetek könyve volt napi olvasmányunk és lelki táplálékunk. A múlt vasárnap is erről beszéltem, és megígértem, hogy folytatjuk tovább, hogyan lehet összefoglalni a Cselekedetek könyvének központi üzenetét.

Volt egy bibliaiskolai tanár, aki mindig azt tanította, hogy minden könyvnek megvan a központi gondolata, a vezérigéje.

Ha a Cselekedetek könyvének a vezérgondolatát kellene összefoglalni, akkor az így szólna: miért is van egyház ezen a világon? Miért van az Isten népe ezen a világon és ebben a világban?

A Cselekedetek könyve alapján a felelet egyszerű, s ha hűségesen olvastuk, rá is jöhettünk: Isten népe azért van ebben a világban, hogy az evangélium üzenetét továbbítsa. Isten népe csak ezért van ebben a világban. Csak így lesz a világ számára só, kovász és világosság. Mert ha nem az evangéliumot hirdeti, akkor elveszti az ízét, a világosságát és erejét, amit ki kellene fejtenie ebben a világban.

Amit a Cselekedetek könyve végén olvastunk: az evangélium eljut Rómába, eljut a császár udvarába. Ennek a történetnek a központi üzenete az, hogy Isten eldöntötte, hogy az evangélium el fog jutni Rómába. Mert ott is hallani kell az evangélium üzenetét.

Ezért van egyház ebben a világban. Ezért hívta el Jézus a tanítványokat, ezért adta Szentlelkét, hogy ehhez a küldetéshez, ehhez a feladathoz megfelelő erejük legyen, mert különben erőtlenné lennének. És ahogy Pál mondja: jaj nekünk, ha nem hirdetjük az evangéliumot.

Azt mondja Pál a korinthusiaknak: jaj, nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot. De ezt úgy is lehet érteni, ha ezt a „nem” szót máshova helyezzük, (ezzel nem az ígét hamisítjuk meg). Jaj, nekem, ha *nem* az evangéliumot hirdetem! Mert az egyháznak mindig kísértése volt ez, pedig azzal van megbízva. Ezért két dolgot helyez a Cselekedetek könyve a szívünkre: egyrészt az egyháznak az evangéliumot kell hirdetni, mert jaj, neki, ha nem hirdeti, másrészt pedig azt: jaj az egyháznak, ha nem az evangéliumot hirdeti, hanem valami mást. Lehet, hogy hangzatos dolgokat, divatos dolgokat, de nem az evangéliumot. Az evangélium hirdetésének központi üzenete: Krisztus. Pál úgy foglalja össze, hogy

mi pedig Krisztust prédikáljuk. Nem Krisztusról beszélünk, hanem Krisztust hirdetjük. — Ennek az evangéliumnak kell eljutnia Rómába, a császár udvarába.

Miért van egyház ebben a világban? Nem azért van egyház, hogy a szociális hálót sűrűbbre szője, bár el kell látnia elesett tagjait. Nem azért van egyház ezen a világon, hogy iskolarendszere legyen, bár tanítania kell a hívők gyermekeit. Nem azért van egyház ezen a világon, hogy kulturális szolgáltatást nyújtson, mert Jézus Krisztus nem ezzel bízta meg őket. Azt mondta: „Lesztek nékem tanúim, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.” Ezért az evangélium hirdetése az Apostolok cselekedetéről írott könyv szolgálóinak kényszere, mert az evangélium hirdetése kényszer.

Pál a Római levélben azt mondja: az evangélium hirdetése kényszer. Azt mondja az Ószövetségben a próféta, hogy olyan az ige hirdetése a számára, mint a csontjaiba rekesztett tűz. Azt mondja Pál az előbb idézett levélben: nem tehetem, mert köteles vagyok görögöknek, barbároknek, tudatlanoknak, bölcseknek, néktek is, kik Rómában vagytok, hirdetni az evangéliumot.

A Cselekedetek könyvének első részében azt mondják az apostolok, hogy nem tehetjük, hogy amiket láttunk, hallottunk, azokat ne szóljuk. Aki látott és hallott valamit Jézusról, az nem teheti, hogy ne mondja el. Ha nem mondja el, akkor az azt jelenti: nem látott, nem hallott semmit. A semmit nem lehet továbbadni.

Az evangélium üzenete van ránk bízva. Pál evangélium-hirdetése azért hiteles, mert ebből a történetből is látjuk, hogy három dolgot tud elmondani magáról. Annak, aki az evangéliumot hirdetni akarja, ezt a három dolgot el kell tudnia mondani. Az egyik: akié vagyok. A második: akinek szolgállok. A harmadik: akinek hiszek. Ezt Pál a hajón mondja el az embereknek. Ebben foglalta össze az evangélium hirdetésének a hitelességét.

Akié vagyok, mert kimondta az életem felett, hogy megváltottalak, neveden hívtalak, enyém vagy. Mert csak az az Úré, akit Ő megváltott. Nagy tévedésben vannak sokan, amikor azt gondolják, hogy mindenki az Úré. Megváltottalak a harag és bűn alól, neveden hívtalak, vagyis tudtadra adtam, hogy énekelhesd: „Megváltva, megváltva, mily boldogan vallom, a Bárány szent vére által...” Nem úgy van, hogy nem tudom: meg vagyok-e váltva, vagy nem vagyok. Az Úré vagyok, vagy nem vagyok. (Valaki egyszer azt mondta: majd kiderül egykor. Most kell kiderülnie!). Megváltottalak, neveden szólítottalak téged, az enyém vagy. Isten kiterjeszti az Ő tulajdonjogát a hívőre, mégpedig a megváltás csodájában.

Akinek szolgállok. Nagyon fontos, mert Pál nem maga vállalkozott erre a feladatra. Isten szolgálói nem vállalkoztak az evangélium hirdetésére, mert nem is kell, hogy vállalkozzanak, mert elküldetnek majd. Sőt tiltakoztak. Emlékszünk a nagy tiltakozókra. Uram, nem lehetne valaki mást? Hányszor mondtam én, mint Isten szolgálója: Uram, nem lehetne valaki mást? Még akkor is, amikor ide kerültünk. Vagy: Ifjú vagyok, nehéz beszédű vagyok. Mózes is: nem vagyok alkalmas erre. Azt mondja: Menj mindazokhoz, akikhez küldelek téged, szolgál. Ugyanis a megváltott ember az Úr szolgálója. „A bűn szolgálója gyáva rab, a Krisztusé szabad”, mert leoldattak bilincsei.

Akinek hiszek. Ami azt jelenti, hogy az én Istenemnek minden szava és minden cselekedete hűséges. Amit Ő mond, az biztosan beteljesül.

Minden ezért történik. Szeretném, ha látnánk, hogy ezen a hajóúton, amin Pál rabként eljut Rómába, minden azért van, hogy az evangélium eljusson. Ezt megfejtí nekünk ez az angyal, aki odaáll Pál mellé azon az éjszakán, és azt mondja: Ne félj, Pál, neked a császár elé kell állnod! — vagyis minden ezért történik.

Mi-minden történik ezen az úton, ahol 276 ember van? Ott van a hajótulajdonos, a hajóskapitány, ott vannak a matrózok. Ott vannak a foglyok, a római katonák, akik vigyáznak a foglyokra, nehogy megszökjenek. És ott van három ember, akik nekünk fontosak: Pál, Lukács és Arisztarkosz. A 276 ember közül három, akiben látjuk, hogy ezen a hajón utazik az egyház. Amikor azon az éjszakán Pál mellé áll Isten angyala és azt mondja: Ne félj, mert neked a császár elé kell állnod, akkor azt mondhatjuk: ezen a hajón ott van az egyház Ura is, és számunkra ez a döntő.

És ezen a hajóúton mi-minden történik? Lukács részletesen és szemléletesen leírja, hogy milyen viharba kerülnek. Leírja, hogyan hányják ki a hajóterhet, a hajó felszerelését is, és végül az egész hajó elvész. Akkor, amikor nagy viharba kerültek és nagy volt a sötétség, Lukács leír egy mondatot: akkor minden reményünk elveszett. Leírja azt, amit az ember gondol.

Ez a történet azért szép, mert nekünk nem úgy kell gondolkodni, ahogy az ember gondolkodik, hanem úgy, ahogy Isten gondolkodik. Mert Isten meg úgy gondolkozott, hogy senki nem vész el, csak a hajó. Ennek a három embernek meg kell maradnia, ezért megtartja a többieket is, mert ennek a három embernek el kell jutnia Rómába, és el kell vinni az evangélium üzenetét a pogány uralkodónak. Ez a nagyon fontos, és ez a döntő.

Szeretném a figyelmet ráirányítani arra: igen, mondhatjuk, hogy minden reményünk elveszett. Voltak korok az egyház történelme során, amikor el lehetett mondani: minden reményünk elveszett. Amikor olyan nagy volt a sötétség, olyan nagy volt az ellenség hatalma, hogy azt kellett mondani: minden reményünk elveszett.

Ez a történet arról szól: ne vesszen el a reményed, mert az Úr ott van, megerősít, bátorít, és véghez viszi azt, amit eltervezett. A Biblia ugyanis nem arról szól, hogy Isten el akar végezni valamit, hanem arról, hogy Isten el fog végezni valamit. Nincs ember, aki feltartóztathatja. Nincs természeti erő, ami útjába állhatna. Nincs fizikai törvény, hogy megakadályozza azt, amit Isten meg fog tenni.

Most arról kell beszélnünk: mi az, amikor a reményünk elvész? Miért vész el a reményünk? Miért mondja azt Lukács: Minden reményünk elveszett? Azért, mert a hajóra meg a viharra nézett. Ezért kell Pálnak megerősödni: Mellém állt az Isten angyala. Az ember mindig akkor csügged el, amikor a hajóra meg a viharra néz. Nekünk meg kell tanulni nem a hajóra nézni. Ahogy Mikeás könyvében olvassuk, aki azt mondta: de én az Úrra nézek! Mert ha a hajóra nézünk, akkor azt lehet mondani: minden reményünk elveszett.

Néhány példát mondok, hogy értsük, mi is az, amikor elvesz a remény. Nem azért mondom ezeket a példákat, hogy botránkoztassak, de naiv sem vagyok, hogy azt gondoljam: ti nem tudtok semmit abból, ami Európában vagy a világon történik. Tudjátok, még akkor is, ha nem mindig beszélünk róla.

Az egyik európai protestáns egyházban néhány évvel ezelőtt egy lelkipásztort nem szenteltek fel. A fő ok az volt: hiszi a feltámadást. Ma az ilyenek túl vagyunk, hogy higgyük, hogy Jézus feltámadt.

Egy skandináv ország lelkipásztorát néhány éve börtönbe zárták, mert két nőt nem esketett meg a templomában házaspárként.

Egy protestáns teológiai professzor nemrég kijelentette, hogy János evangéliuma egy kabaré. Ne ájuljunk el. Azt mondja Pál: ne rémüljete meg. Én is azt mondom: ne rémülj meg, ne botránkozz meg! Ne keseredjete, hogy itt így van, ott úgy van... Örüljete annak, aminek lehet: mellém állt az Isten anyyala. Az a csodálatos ebben az ígében, hogy van kijelentés. Van isteni üzenet. Nem az, hogy a hajó elvesz, mi lesz vele? Nem az a csoda, ha a hajó megmenekülne. Az a csoda: Isten odaáll, van kijelentés, és azon az egész hajón egy valaki hallja, mit mond az Isten. Addig nincs baj, míg valakinek el is mondja és az meg is hallgatja, mert addig van egyház ezen a földön. Mert Jézus Krisztus azt mondta: Legalább kettő kell hozzá: egy, aki hirdeti, egy, aki hallgatja.

Ó de sokszor kesergünk! De sokszor elvesz minden reményünk. Amikor volt olyan idő, hogy minden remény elveszett, akkor Isten odaállt Luther mellé és ezt mondta neki: az igaz ember hitből él. És Luther elmondta másoknak. Nem csodálatos ez? nem ebbe kell nekünk kapaszkodnunk? Nem ezért kell hálat adnunk? Uram, de jó, hogy van neked angyalod, van, aki mellé oda tudsz állni. Azok meg majd másoknak is el fogják mondani. Így terjed az evangélium.

Ezért ennek az ígének az üzenete harmadszor az, hogy ne azonosítsuk már az egyházat a hajóval. Ennek a történetnek az az üzenete: az egyház nem a hajó, de a hajón ott van az egyház. Pedig jaj, de sokan botránkoznak. Jaj, de sokan a hajót nézik, és azt mondják: ha ilyen az egyház... Csorog a víz itt, csorog ott. Már itt is lék van, ott is lék van. Nem győzzük tapasztani. Mindenütt folyik be a világ az egyházba. Mindenütt jön be a víz, s már-már elsüllyed. Tanuljuk meg: az egyház nem a hajó, hanem az egyház a hajón van. Éppen ezért a kijelentés az ebben az ígében, hogy nem vész el Isten embere, csak a hajó. A hajó elveszhet, de Isten egyház nem fog elveszni. Jézus Krisztus megígérte, hogy a pokol kapui sem fognak rajta diadalmat venni (Máté). Nem veszhet el, csak a hajó. Sajnáljuk mi a hajót, érték a hajó, de jobban örülünk annak, hogy az egyház nem vész el. Sajnáljuk a hajót, de nem azonosítjuk az egyházzal.

Két hónappal ezelőtt Londonban prédikáltam. Annak a templomnak a közelében, ahol ígét hirdettem, két templom is bezárt. Olyan szomorúan mondták: az egyikből indiai kulturális és vallási centrum lett, a másikkól meg bútorraktár. Elmondták, hogy a harmadik templom, amely bezárt, abból meg kocsma lett. Én sem örültem ezeknek.

Ennek az ígének az alapján meg kell tanulnunk, hogy az egyház nem azonos a hajóval. Az egyház nem azonos a templommal. Az egyház azonos a hívő-

vel, ahol ott van Jézus Krisztus. Lehet, hogy üressé válik a hajó, lehet, hogy üressé válik a templom. Az Ószövetségben is van egy olyan történet, amikor a „Köböd Jahve” felemelkedik és kimegy a templomból, mert Isten azt mondja: innen kimentem. Ti meg tegyetek azt, amit akartok. Ha nincs a szabadításról szóló örömhír, ha nincs a Megváltó ígéretének bizonyossága közöttetek, akkor itt csak áldozatok, füstölögjete, mutassátok be a törvény szerint ezt meg azt, csináljatok, amit akartok, de én innen kimegyek. Értjük, hogy az egyház nem azonos a hajóval?

Ha a hajó töredezik, nyikorog már, ha a hajó deszkái korhadtak, ne felejtjük el, hogy az egyház Ura élő üzenettel és élő igével ott van a hajón. A hajó elveszhet, de az egyház megmarad, mert a három egy Istennel már a földön egy, és magasztalnia kell a megmentő és megtartó Jézus Krisztust.

Jézus Krisztus beszél arról, hogy más akolból való juhaim is vannak nekem. De Jézusnak nem az akol a fontos, hanem a bárány. Nem azt mondja, hogy az akol az enyém, hanem más juhaim is vannak nekem. Fontos a bárány, akit Jézus Krisztus megment, megvált, összegyűjt, bevisz az Ő dicsőségébe, és odaállít szeplő és sömörögzés nélkül az Ő hatalmas színe elé.

Tehát az egyház azért hallja az üzenetet, hogy továbbadja. Továbbadja azt, amit hallott Pál, és mondja el. Azt mondja Pál Timótheus levelében: amit tőlem hallottál, azt tartsd meg. Meg amit tőlem tanultál, azt add tovább. Ezért van egyház, mert a külső megjelenési formák elveszhetnek, de az egyház megmarad. A császár elé kell állnod. Isten mindent ezért cselekszik, hogy ott is szóljon az evangélium.

Befejezésül azt kérdezem: aki hallod ezt az ígét, hova vitted el az evangéliumot? Miközben foglalkoznánk sok mindennel, agyalnánk sok mindenre, hova vittük el az evangéliumot? Vajon erőink nem arra forgácsolódtak szét, hogy a hajón próbáltuk a lékeket betömni, vagy pedig tettük azt, ami a feladatunk, a küldetésünk: elvitted-e az evangéliumot? Hova vitted az evangéliumot? Azt mindig Isten mondja meg, hova kell vinni.

Voltam úgy, amikor Isten megmondta: oda nem viheted. Ne döbbenjünk meg, van ilyen. Volt, ahova nem akartam vinni, Isten meg azt mondta: oda kell vinned.

Vajon elvitted-e az evangéliumot egy betegnek, vagy a munkahelyeden a főnöködnek? Szeretünk munkahelyi dolgokról beszélni akár főnökkel, akár beosztottal, vagy iskolatársunkkal, szomszédunkkal. Lehet beszélni a társasház közös ügyeiről — és lehet beszélni az evangéliumról.

Elvitted-e a házastársadnak, a gyermekednek az evangéliumot, vagy azt mondtad: majd ő eldönti, hogy mit akar... Mintha azt is eldönthetné: kell-e neki oltás, akar-e iskolába járni. Nem ő dönti el.

Tanuljuk meg mi is: egyház ott van, ahol ott van az ige. Az egyház nem fog elveszni, mert Jézus Krisztus megmondta: „Az én juhaim soha el nem vesznek. Senki ki nem ragadja őket az én kezemből, sem az én Atyámnak kezéből. (János 10). Az egyháznak küldetése és feladata van (neked és nekem is). Vajon ezt hűséggel betöltöttük-e? Menj és hirdesd, hogy a Szabadító elközelgett.

Imádkozzunk!

Urunk, megköszönjük, hogy meg nem érdemelt kegyelmedből és szeretetedből elhatározta és eldöntötte: lesz egy nép, amely között megdicsőít magad. Lesz egy nép, amelyet szeretsz, amelyet a világ teremtése előtt magadnak kiválasztasz, a maga idejében őket elhívod, megszenteled, megigazítod és meg is fogod dicsőíteni Jézus Krisztusban.

Köszönjük, Urunk, hogy terved van ezzel az egész teremtett világgal. Különösképpen van terved a te kiválasztott népeddel. Köszönjük, hogy a forgatókönyv szerint történik, ahogy meg van írva. Köszönjük, hogy az életünk nem a sors szeszélyének kezében van, hanem terved valósul meg rajta, Uram. Köszönjük azt, hogy odaálltál a hajón Pál mellé, és azt mondtad: ne félj, ne rettegj! A császár elé kell állnod, az evangéliumnak el kell jutnia Rómába. Köszönjük, hogy nem azért volt ez, mert tudta, hogy a császár hinni fog, hanem azért, mert példázni akarta, Urunk, hogy hirdettetni kell az evangéliumnak az egész világon mindenkinek: gazdagnak, hatalmasnak, szegénynek, megvetettnek, egészségesnek vagy betegnek.

Add, Urunk, hogy kihasználjuk a lehetőséget és felhasználjuk a kegyelmi időt. Add, hogy tovább tudjuk adni azt, amit mi is vettünk, amit mi is úgy halottunk, ami az életünket is megváltoztatta, újjá tette, átformálta, ami nekünk is csoda volt: megelégtetés, üdítő vízforrás, hogy más is lásson, más is csodáljon, és leborulva áldjon.

Bocsásd meg, amikor elkeseredtünk, amikor azonosítottuk az egyházat a hajóval, amikor azonosítottuk az egyházat azzal, ami hordozza az egyházat, hogy célját elérje, az evangéliumot hirdethesse, sajnálkoztunk, siránkoztunk ahelyett, hogy teljes bátorsággal megvigasztalódtunk és megerősödtünk volna a küldetésben és abban a feladatban, amit nekünk szántál.

Adj új erőt, Urunk, nyújtsd ki szent kezed. Adj új kegyelmi fényt, új tüzet, több szentséget, több lelkesedést, több könnyet a bűnért, több béketűrést, több hitet benned, hogy el tudjuk mondani mindannyian: akié vagyok, akinek szolgálok, és akinek hiszek. Ha ezt mondhatjuk, akkor boldogok vagyunk, akkor üdvösségünk, örök életünk van, biztonságban lakozhatunk, mert semmi sem választhat el a te szerelmedtől bennünket.

Kérünk, erősíts bennünket ebben, és bátoríts bennünket erre a feladatra és küldetésre.

Könyörgünk, hallgasd meg kérésünket, még amit most csendes imában viszünk eléd.

Ámen.

275.

Prágai gradüale, 1567.

Az Úr Is-ten az én re-mény-sé-gem,
E-rős-sé-gem Min-den-fé-le in-ség-ben:
Csak tő-le vá-rom I-gaz bol-dog-sá-gom:
S meg is ta-lá-lom.

2. Benne élek, haláltól nem félek: Jót reménylek,
Hogy tőle el nem térek; El nem enyészem A sírban
egészen: Mennyben lesz részem.

3. Semmi engem tőle el nem választ, Jól tudván azt,
Hogy sok jóval eláraszt; Erősít engem Erőtlenségemben
És szükségemben.

4. Azért egész életem fogytáig Csodálom itt Szent
kezének munkáit, S intem lelkemet: Áldjad Istenedet,
Üdvözítődet.

5. Oltalmazd, Uram, egyházadat, Szent nyája-
dat, Mely vallja szent Fiadat, Ki bűneinkért Ártatlan
báránként Szenvedett sok kint.

6. Hogy e földön szent gyülekezeted Dicséretet
Zengvén, áldja nevedet, Míg szemtől-szemben Magasz-
talunk mennyben Mind egyetemben.

Tranoscius énekeskönyvéből, 1636.